

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Oslo, 22.08.2022

Deres ref: 22/5045

NOAS' høringsvar – utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

Vi viser til Kommunal- og distriktsdepartementets høringsbrev av 20.06.2022.

NOAS arbeider for respekt og rettssikkerhet for asylsøkere og flyktninger. Gitt vårt arbeids- og kompetanseområde, kommenterer vi i vårt høringsvar det første av fem overordnede mål for strategien for eID i offentlig sektor: *Alle relevante brukergrupper skal enkelt kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for.*

Veldig mange opplever behov for eID på sikkerhetsnivå høyt. Det gjelder særlig BankID, da denne løsningen er dominerende på markedet, og gir en brukervennlig opplevelse siden den godtas for alle tjenester.

NOAS kommer i kontakt med flere grupper mennesker som ikke har mulighet til full samfunnsdeltakelse fordi de mangler tilgang til eID på sikkerhetsnivå høyt. Det gjelder blant annet asylsøkere og personer med midlertidig, begrenset oppholdstillatelse.

Vi støtter regjeringens mål, og begrunner i det følgende hvorfor.

1. Asylsøkere

Asylsøkere vil møte behov for eID på sikkerhetsnivå høyt mens de venter på at saken behandles, for eksempel dersom de skal logge inn på helsenorge.no eller bli fullverdige brukere av banktjenester. eID gir tilgang til digitale banktjenester og velferdstjenester som er viktige for å bli fullt ut etablert på arbeidsmarkedet.

NOAS ser utfordringer med tilgang til eID for asylsøkere, tilsvarende som omtalt i behovsanalysen departementet henviser til i høringsnotatet. Det er strenge krav til identifikasjon for å få eID på sikkerhetsnivå høyt. Mange asylsøkere har ikke nødvendig ID-dokument for dette, og det kan ta lang tid å få det. Det tar også lang tid å få en vurdering av asylsaken fra norske utlendingsmyndigheter. NOAS ser eksempler på at saksbehandlingstiden i asylsaker er månedsvis. De fleste asylsøkere får oppholdstillatelse, og skal bli værende her. 87 prosent av asylsøkerne som fikk saken behandlet i 2021 fikk opphold. Tilgang til eID vil bidra til raskere integrering av mennesker som skal bo i Norge.

Regjeringen sendte i mars i år på høring et forslag om å utvide retten til nasjonalt ID-kort for utenlandske statsborgere¹. Forslaget gjelder imidlertid ikke for personer uten oppholdstillatelse eller oppholdsrett etter utlendingsloven.

Det er positivt at regjeringen har sikret at ukrainske flyktninger raskt kan få eID på sikkerhetsnivå høyt.² Behovet gjelder imidlertid også andre asylsøkere og flyktninger.

2. Personer med midlertidig, begrenset oppholdstillatelse

Departementet omtaler en gruppe som NOAS også ser har store utfordringer: personer med midlertidig, begrenset oppholdstillatelse, jamfør utlendingsloven §38 femte ledd, og som ikke har gyldige ID-papirer. Som departementet skriver, har denne gruppen ingen mulighet til å få utstedt en eID på sikkerhetsnivå høyt – og følgelig mangler de tilgang til en rekke viktige digitale, offentlige tjenester. De har allikevel oppholdstillatelse og lever sitt liv i Norge.

Samme utfordringer har personer med andre typer begrensede tillatelser, for eksempel begrensede tillatelser på grunn av hensyn til fortsatt identitetskontroll jamfør utlendingsforskriften § 10-13. Det gjelder også personer som har fremskaffet gyldige ID-papirer fra hjemlandet men venter på fornyelse av midlertidig oppholdstillatelse, og personer med ordinære tillatelser som ikke får reisebevis fra norske myndigheter – og som heller ikke kan skaffe ID-papirer fra hjemlandets myndigheter.

Vi har i samarbeid med Redd Barna og Norsk Folkehjelp utgitt tre rapporter³ om barn og voksne som lever med begrensede oppholdstillatelser på grunn av ID-tvil, jamfør utlendingsloven § 38 femte ledd. De dette gjelder lever i Norge uten nødvendig ID-dokument og eID, og forteller blant annet om:

- manglende tilgang til nav.no og helsenor.no;
- problemer med å få jobb på grunn av mangel på bankkonto, til tross for at regelverket ikke står i veien for inngåelse av avtale om grunnleggende banktjenester;
- studenter som ikke får tilgang til Lånekassen/ikke får utbetalt stipend og lån fordi de mangler bankkonto;
- ungdommer som ikke får fullført videregående skole fordi de som lærlinger er avhengig av førerkort og bankkonto;
- foreldre som ikke kan ha normal kommunikasjon med barnehage/skole som krever BankID eller annen eID på sikkerhetsnivå høyt for innlogging; og
- barn som ikke kan bli medlem av idrettslag.

eID på sikkerhetsnivå høyt til personer med begrenset oppholdstillatelse ville løst en rekke praktiske problemer for barn og voksne, og gjort oppfyllelse av plikter og rettigheter i Norge enklere.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-utenlandske-statsborgeres-rett-til-nasjonalt-id-kort/id2902738/>.

² [Ukraina-flyktninger får elektronisk ID | Digdir](#).

³ NOAS, Redd Barna og Norsk Folkehjelp, *Barn uten pass - En juridisk gjennomgang av regelverk og praksis overfor barn som innvilges opphold på humanitært grunnlag etter utlendingsloven § 38, men hvor tillatelsen er begrenset på grunn av manglende identitetsdokumenter/tvil om identitet*, 2020 (tilgjengelig fra: https://www.noas.no/wp-content/uploads/2020/05/NOAS_Barn-uten-pass_rapport_WEB.pdf); NOAS, Redd Barna og Norsk Folkehjelp, *Med livet på vent - Erfaringer fra lengeværende barnefamilier med begrensede oppholdstillatelser*, 2020 (tilgjengelig fra: https://www.noas.no/wp-content/uploads/2020/05/NOAS_Lengev%C3%A6rende-barn_rapport_WEB.pdf); NOAS, Redd Barna og Norsk Folkehjelp, «Hvert år må jeg søke på nytt» - *Enslige mindreårige som får begrenset oppholdstillatelse fordi de ikke kan legge frem pass som dokumentasjon på identitet*, 2020 (tilgjengelig fra: https://www.noas.no/wp-content/uploads/2020/05/NOAS_Enslige-mindrea%C3%A8Arige_rapport_WEB.pdf).

3. Andre grupper

Andre utlendinger med d-nummer og tilknytning til Norge, men uten gyldig oppholdstillatelse, har også behov for eID. Det gjelder eksempelvis personer som blir lengeværende uten gyldig oppholdstillatelse etter avslag på søknad om asyl. Denne gruppen har kun begrensede rettigheter i Norge. De kan imidlertid ha behov for eID knyttet til de begrensede rettighetene de har, blant annet til nødvendig helsehjelp.

Lengeværende etter avslag på asyl som får barn i Norge, kan ha utfordringer med å skaffe fødselsattest til barna dersom de ikke har et aktivt d-nummer.⁴ Fødselsattest bestilles elektronisk ved bruk av MinID⁵, som krever et d-nummer. Uten fødselsattest risikerer barna å ende opp som statsløse. Mange land har strenge krav for fødselsregistrering når barn er født i utlandet, der fødselsattest fra fødelandet er et av de viktigste kravene.

Vi takker for anledningen til å delta i høringen, og er tilgjengelige for ytterligere kommentarer ved behov.

Med vennlig hilsen

Norsk organisasjon for asylsøkere

Pål Nesse
Generalsekretær

Mona Reigstad Dabour
politisk seniorrådgiver

⁴ Les mer om regler for inaktive d-nummer her: [Skatteetaten informerer om d-nummer og innføring av ny statuskode "inaktiv" \(infotorg.no\)](#).

⁵ [Fødselsattest - Skatteetaten](#).